Uniwersytet Gdański

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	FT: Od Księstwa Pruskiego do Prus Wschodnich. Architektura, sztuka, pamięć, PG_00183663		
Kierunek studiów	Historia sztuki (O)		
Data rozpoczęcia studiów	październik 2024 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu	2025/2026
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie	Grupa zajęć	Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć fakultatywnych Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji	na uczelni
Rok studiów	2	Język wykładowy	polski
Semestr studiów	3	Liczba punktów ECTS	3.0
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia	zaliczenie
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Historyczny -> Instytut Historii Sztuki -> Zakład Historii Sztuki Nowożytnej		
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	dr Hubert Baumann	
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu	dr Hubert Baumann	

Formy zajęć							
	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						

Aktywność studenta i liczba godzin pracy					
	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów	Udział w konsultacjach	Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30	2.0	45.0	77

Cel przedmiotu	Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z dziedzictwem artystycznym dawnych Prus Wschodnich, ze szczególnym uwzględnieniem architektury rezydencjonalnej w jej kontekście historycznym i kulturowym. Zajęcia koncentrują się na analizie zjawisk artystycznych w powiązaniu z przemianami politycznymi i społecznymi regionu, w tym problematyką tzw. trudnego dziedzictwa oraz powojennych przekształceń, adaptacji i reinterpretacji zabytków. Ważnym elementem kursu jest rozwijanie umiejętności samodzielnej analizy, interpretacji oraz krytycznego odczytywania funkcji i znaczeń dzieł architektury i sztuki w zmieniającym się kontekście kulturowym.

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[HISTSZL3_U04] Potrafi posługiwać się ujęciami teoretycznymi i paradygmatami badawczymi właściwymi dla nauk o sztuce oraz wiedzy o kulturze danej epoki	K_U04 Potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi i paradygmatami badawczymi właściwymi dla nauk o sztuce w analizie zjawisk artystycznych i architektonicznych Prus Książęcych i dawnych Prus Wschodnich.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
	[HISTSZL3_U05] Potrafi pozyskiwać informacje (korzystając z bibliografii, pomocy archiwalnych, baz danych, różnych zasobów dostępnych w internecie itp.) oraz dokonywać ich krytycznej analizy, klasyfikacji, kategoryzacji i syntezy w celu rozwiązania sformułowanego przez siebie lub innych problemu	K_U05 Potrafi pozyskiwać i krytycznie analizować informacje z bibliografii, archiwów, baz danych i zasobów cyfrowych dotyczących dziedzictwa artystycznego i architektonicznego Prus Książęcych i dawnych Prus Wschodnich oraz syntetyzować je w celu rozwiązania sformułowanego problemu.	[SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport
	[HISTSZL3_U11] Potrafi efektywnie planować i organizować swoją pracę, samodzielnie zdobywając i utrwalając wiedzę w sposób uporządkowany i systematyczny	K_U11 Potrafi efektywnie planować i organizować swoją pracę samodzielnie przygotowując pracę/prezentację zaliczeniową	[SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport
	[HISTSZL3_K06] Ma przekonanie o wadze zachowania się w sposób profesjonalny, refleksji na tematy etyczne i jest gotów do przestrzegania zasad etyki zawodowej	K _K06 Ma przekonanie o wadze zachowania się w sposób profesjonalny, refleksji na tematy etyczne w określonych tematem zajęć aspektach	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
	[HISTSZL3_W06] Zna w zaawansowanym stopniu metody badawcze i narzędzia warsztatu historyka sztuki, w szczególności metody analizy i interpretacji wytworów sztuki różnych epok	K_W06 Zna w zaawansowanym stopniu podstawowe metody badawcze i narzędzia warsztatu historyka sztuki, w szczególności metody analizy i interpretacji dzieł architektury i sztuki nowożytnej z terenu dawnych Prus Wschodnich w ich funkcjonalnym i historycznym kontekście.	[SW2] prezentacja/projekt/referat/ raport
	[HISTSZL3_K04] Jest gotów do uznania i poszanowania różnych punktów widzenia determinowanych różnym podłożem narodowym i kulturowym; okazywania zrozumienia dla świata wartości i postaw ludzi w różnych okresach i kontekstach historycznych	K_K04 Jest gotów do uznania i poszanowania różnych punktów widzenia determinowanych odmiennym podłożem narodowym i kulturowym; okazuje zrozumienie dla świata wartości i postaw ludzi żyjących na obszarze dawnych Prus Wschodnich w badanym okresie i kontekście historycznym.	[SK2] prezentacja/projekt/referat/ raport
	[HISTSZL3_W05] Ma zaawansowaną wiedzę o powiązaniach historii sztuki z innymi naukami humanistycznymi oraz społecznymi: historią, kulturoznawstwem, filozofią, psychologią, ekonomią, socjologią, etnologią, antropologią, teologią	K_W05 Ma zaawansowaną wiedzę o powiązaniach historii sztuki z innymi naukami humanistycznymi i społecznymi; potrafi odnosić zjawiska artystyczne i architektoniczne nowożytnych Prus Wschodnich do ich szerszego kontekstu filozoficznego, społecznego, religijnego, ekonomicznego i historycznego.	[SW2] prezentacja/projekt/referat/ raport
	[HISTSZL3_K02] Jest gotów do podejmowania działań na rzecz ochrony i promocji dziedzictwa kulturowego regionu, Polski i Europy	K_K02 Jest gotów do podejmowania działań na rzecz ochrony i promocji dziedzictwa kulturowego dawnych Prus Wschodnich, wykorzystując wiedzę i umiejętności zdobyte na zajęciach.	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
	[HISTSZL3_U01] Potrafi prawidłowo dobierać źródła i poprawnie stosować metody badawcze właściwe dla warsztatu badawczego historyka sztuki w celu rozwiązania sformułowanego przez siebie lub innych problemu	K_U01 Potrafi prawidłowo dobierać źródła i stosować metody badawcze właściwe dla warsztatu historyka sztuki w celu opisu i analizy zagadnień związanych ze sztuką nowożytną i dziedzictwem kulturowym dawnych Prus Wschodnich.	[SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport

Treści przedmiotu

- Dziedzictwo artystyczne i architektoniczne dawnych Prus Wschodnich: główne formy, style i funkcje
- Architektura rezydencjonalna i patronat artystyczny rodów szlacheckich i ziemiaństwa w XVIXVIII wieku
- Architektura prywatna i publiczna XIXXX wieku w Prusach Wschodnich przemiany funkcji i recepcji
- Źródła badań: archiwa, inwentarze, mapy, ikonografia historyczna, źródła drukowane i niepublikowane
- Studium przypadków wybranych zespołów pałacowo-ogrodowych i ich powojennych losów

Wymagania wstępne i dodatkowe

Sposoby i kryteria oceniania osiąganych efektów uczenia się

Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
Referat	51.0%	50.0%
Obecność	75.0%	20.0%
Aktywność	51.0%	30.0%

Zalecana lista lektur

Podstawowa lista lektur

1. Bartoś M., Wróblewska K., *Portret holenderski w zbiorach Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie*, Olsztyn 1993
2. Clark Ch., *Prusy. Powstanie i upadek. 16001947*, Warszawa 2009
3. Jackiewicz-Garniec M., Garniec M., *Pałace i dwory dawnych Prus Wschodnich: dobra utracone czy ocalone?*, Olsztyn 1999
4. Jasiński J., *Polska wobec dziedzictwa historycznego Prus Wschodnich po 1945 r.*, w: *Wspólne dziedzictwo?*, red. Z. Mazur, Poznań 2000
5. Kossert A., *Prusy Wschodnie. Historia i mit*, Warszawa 2017
6. Lewandowska I., *Trudne dziedzictwo ziemi. Warmia i Mazury 19451989*, Olsztyn 2012
7. Lewandowska I., *Warmia i Mazury jako palimpsest*, Studia z Geografii Politycznej i Historycznej 2018
8. Rzempołuch A., *Architektura dworska w Prusach Książęcych i na Warmii. Studium genezy i odrębności*, Roczniki Humanistyczne 2002
9. Rzempołuch A., *Przewodnik po zabytkach sztuki dawnych Prus Wschodnich*, Olsztyn 1992
10. *Sztuka Prus XIIIXVIII wieku*, red. A. Bojarska, Toruń 2001

Uzupełniająca lista lektur	• Bartoś M., *Nieznany portret rodziny Dohnów pędzla Augusta Enge*, Komunikaty Mazursko-Warmińskie 1987, nr 34, s. 477481 • Bartoś M., *Siedemnastowieczne portrety holenderskie ze zbiorów Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie. Materiały porównawcze*, Rocznik Olsztyński 1998, t. XVIII, s. 293328 • Bock S., *Haben Häuser einem Stammbaum? Wie sich des Bautyp Herrenhaus entwickelt hat*, w: *Schlösser und Herrenhäuser der Ostseeregion*, red. K. Heck, S. Bock, J. Olschewski, Schwerin 2017, s. 301328 • Boetticher A., *Bau- und Kunstdenkmäler der Provinz Ostpreußen. Heft III. Das Oberland*, Königsberg 1893 • Boetticher A., *Die Bau- und Kunstdenkmäler in Königsberg*, Königsberg 1897 • Bömelburg H.-J., *Lojalność w protestancko-kalwińskiej rodzinie stanu panów w Prusach Książęcych: trzy pokolenia rodziny Dohnów (15401625)*, w: *Panorama lojalności*, red. A. Skolimowska, Warszawa 2001, s. 4662 • Boockmann H., *Prusy jako pojęcie geograficzne, historyczne i ideologiczne*, Komunikaty Mazursko-Warmińskie 1997 • Celińska E., Wróblewska K., *Sztuka dawna w zbiorach muzeów województwa olsztyńskiego*, Olsztyn 1971 • Czyż A., *Galeria rodziny Dohnów na zamku w Morągu*, w: *Rzeczpospolita domów*, red. K. Krawiec-Złotkowska, Słupsk 2008, s. 159171 • Dethlefsen R., *Zagrody chłopskie i kościoły drewniane w Prusach Wschodnich*, przeł. M. Żółtowska-Sikora, Olsztynek 2023 • Dohna U. Gräfin zu, *Gärten und Parke in Ostpreußen. 400 Jahre Gartenkunst*, Bielefeld 1993 • Dohna L. zu, *Die Dohnas und ihre Häuser. Profil einer europäischen Adelsfamilie*, 2 Bde., Göttingen 2013 • Dönhoff M., *Dzieciństwo w Prusach Wschodnich*, przeł. E. i J. Czerwiakowscy, Berlin 1993 • Dönhoff M., *Nazwy, których nikt już nie wymienia*, przeł. G. Supady, Olsztyn 2001 • Foelsch T., *Schlodien & Carwinden: Zwei Schlösser in Ostpreußen und die Burggrafen und Grafen zu Dohna*, Groß Gottschow 2014 • *Im Schatten von Berlin und Warschau*, red. I. Woldt, T.J. Żuchowski, Berlin 2010 • Grommelt C., Mertens Ch., *Bau- und Kunstdenkmäler des Deutschen Ostens (Band 5): Das Dohnasche Schloss Schlobitten in Ostpreussen*, Stuttgart 1962

- Hädler E., *Powstanie i zniszczenie. Historia jako proces możliwości badań ruin pałacu w Słobitach*, w: *Architektura współczesna w środowisku historycznym*, red. R. Mikielewicz, Łódź 1996
- Heck K., Thielemann Ch., *Friedrichstein. Das Schloß der Grafen von Dönhoff in Ostpreußen*, Berlin 2006
- Hinterkeuser G., *Zwischen Politik, Ökonomie und Repräsentation Berlin und die großen Schlösser des preußischen Adels*, w: *Landgüter in den Regionen des gemeinsamen Kulturerbes von Deutschen und Polen*, red. B. Pusback, J. Skuratowicz, Warszawa 2007
- Jasiński J., *Czy wspólne dziedzictwo na Warmii i Mazurach?*, Echa Przeszłości 2009
- Kałamajska-Saeed M., *Rzeźby z Pałacu w Kamieńcu Suskim i problem jego przebudowy około 1760 r.*, Rocznik Olsztyński 1981, nr XII/XIII
- Knercer W., *Stosunek państwa i społeczeństwa polskiego do spuścizny kulturowej Warmii i Mazur w pierwszych latach po II wojnie światowej*, Studia Angerburgica 2002
- Korduba P., *Wielkie rezydencje dawnych Prus Wschodnich*, Spotkania z Zabytkami 2007, nr 11, s. 47
- Lewandowska I., *Założenia pałacowo-parkowe na Warmii i Mazurach w polskiej literaturze naukowej i popularnonaukowej po II wojnie światowej*, w: *Konteksty regionalności*, red. A. Kopiczko, Olsztyn 2019
- Liżewska I., *Architektura dworska na Warmii i Mazurach*, w: *Zachowane ocalone?*, red. I. Liżewska, W. Knercer, Olsztyn 2003
- Lorck C., *Landschlösser und Gutshäuser in Ost- und Westpreußen* , Weidlich 1972
- Milczarska E., *Gotycki kościół parafialny w Morągu. Fazy budowy i datowanie*, Kwartalnik Architektury i Urbanistyki 1983, t. 28, nr 2, s. 119142
- Omilanowska M., *Cesarz Wilhelm II i jego inicjatywy architektoniczne na wschodnich rubieżach Cesarstwa Niemieckiego*, w: *Sztuka w kręgu władzy*, red. E. Pilecka, Warszawa 2009
- Przypkowski J. (oprac.), *Prusy Wschodnie dokumentacja historycznej prowincji*, Warszawa 2006 (CD-ROM)
- Rzempołuch A., *Europejskie źródła kultury artystycznej ziem pruskich*, w: *Regionalizm, tradycja i współczesność*, red. B. Barczewska, Olsztyn 1995
- Salm J., *Barokowy folwark w Słobitach i jego okna iluzjonistyczne*, w: *Conservatio est aeterna creatio*, red. J. Krawczyk, Toruń 1999
- Salm J., Heinz Jakubeit J.A., *Projekt Słobity przyczynek do współpracy między uczelniami architektonicznymi Niemiec i Polski*, w: *Wspólne dziedzictwo*, red. A. Tomaszewski, D. von Winterfeld, Warszawa 2001

		• *Schloss und Herrenhäuser der Ostseeregion*, red. K. Heck, S. Bock, J. Olschewski, Schwerin 2017 • Skibiński F., *Niderlandzcy rzeźbiarze jako architekci w Europie Północnej w XVI wieku*, Acta Universitatis Nicolai Copernici 2014, nr XLV • Skowrońska-Szczęsny M., *Zabytki Oberlandu na tle historii regionu* , Renowacje i Zabytki 2023, nr 4 (88), s. 164172 • Trinkert J., *Johann Caspar Hindersin und seine Rolle als Hausarchitekt der Familie Dohna*, w: *Erfolgreiche Einwanderer*, red. A. Gąsior, J. Trinkert, Drezno 2022 • Vetulani C., *Pionierzy i zabytki. Wspomnienia*, Olsztyn 1973 • Wagner A., *Mistrz figur dobromiejskich nieznana indywidualność barokowej plastyki Warmii i Prus Książęcych*, Studia Warmińskie 2003, t. 40 • Wagner W.D., *Ostpreußen in 1000 Bildern*, Regenstauf 2012 • Walerzak M., *Gładysze, Kamieniec, Słobity, Sztynort. Ogrody barokowe przy rezydencjach dawnych Prus*, Olsztyn 2010 • Wróblewska K., *Dawny portret w zbiorach Muzeum Mazurskiego*, Olsztyn 1965 • Wróblewska K., *Renesansowe epitafium Piotra Dohny i Katarzyny Czemówny*, Komunikaty Mazursko-Warmińskie 1972, nr 4 • Żeglińska A., *Finckensteinowie wschodniopruscy i ich archiwa*, Gdańsk 2021
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	Fundacje rodziny zu Dohna w XVII w. Założenia pałacowe w Prusach na początku XVIII w. - kwestia tzw. "pałaców królewskich" Neogotyckie kościoły ewangelickie na Warmii	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.